

Resultater fra nasjonale prøver for 5. trinn 2024

Leseferdighetene går ned

Utviklingen i femteklassingenes prestasjoner i lesing, regning og engelsk siste år fortsetter i samme retning som i fjor. Prestasjonene i lesing har gått mest ned siden trendmålingen startet på nytt i 2022.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 13.11.2024

[Flere tall om nasjonale prøver 5. trinn](#)

Hovedfunn

- Årets elevkull presterer litt svakere i lesing og regning, og litt bedre i engelsk, enn fjorårets kull.
- Guttene presterer bedre enn jentene i regning og engelsk, mens i lesing er det motsatt.
- Kjønnforskjellen er størst, og øker mest, i regning. Det er nå dobbelt så mange gutter som jenter som presterer på det høyeste mestringsnivået.
- 92 prosent av elevene deltok på prøvene i lesing og regning, og 93 prosent i engelsk.

Hva er nasjonale prøver?

Formålet med nasjonale prøver er å gi skolen kunnskap om elevenes ferdigheter i lesing, regning og

engelsk. Informasjonen fra prøvene skal danne grunnlag for underveisvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer i skolesystemet. Det er tre mestringsnivåer på 5. trinn.

[Les mer i Rammeverk for nasjonale prøver](#)

Elevene presterer bedre i engelsk, og svakere i lesing og regning

De gjennomsnittlige skalapoengene for hele landet fortsetter å endre seg i samme retning som i fjor. Det vil si at elevene presterer litt svakere i lesing og regning, og bedre i engelsk, enn fjorårets kull.

Den nye metoden for trendmåling innebærer større endringer mellom år enn tidligere. Siden trendmålingen startet på ny i 2022 har elevenes prestasjoner i lesing og regning gått ned med henholdsvis 0,9 og 0,6 skalapoeng. I engelsk presterer årets elevkull 0,7 skalapoeng mer enn 2022-kullet.

Resultatene fra den internasjonale undersøkelsen PIRLS viser at det har vært en markant nedgang i norsk tiårings leseprestasjoner i perioden 2016–2021. Resultatene fra de siste årenes nasjonale prøver tyder på at den negative trenden fortsetter.

Flere elever presterer på laveste mestringsnivå i lesing og regning

Andelen elever som presterer på laveste mestringsnivå (mestringsnivå 1) i lesing har økt med nær 5 prosentpoeng siden trendmålingen startet på ny i 2022 (se faktaboks). Det tilsvarer 2 600 flere elever på laveste mestringsnivå. Det har også blitt færre elever som presterer på høyeste mestringsnivå (mestringsnivå 3) i lesing.

Ny metode for å måle elevenes utvikling over tid

I 2022 ble innholdet i de nasjonale prøvene endret for å gjenspeile de nye læreplanene. Vi startet samtidig måling av utvikling over tid på nytt. Det vil si at resultatene fra 2022, 2023 og 2024 ikke kan sammenlignes med tidligere år.

Den nye metoden vi benytter for å måle utvikling over tid vil fange opp mindre endringer på et tidligere tidspunkt, og vi forventer å se noe større variasjon i nasjonalt gjennomsnitt framover enn tidligere.

Nasjonale prøver er én kilde blant mange som forteller noe om elevenes ferdigheter. Informasjonen vi får fra disse kildene må derfor ses i sammenheng med annen kunnskap om elevene.

I regning har andelen som presterer på laveste mestringsnivå økt med 3,5 prosentpoeng. Det tilsvarer 2 000 flere elever på laveste mestringsnivå sammenlignet med 2022-kullet.

I engelsk har derimot andelen elever som presterer på laveste mestringsnivå gått ned med 2 prosentpoeng, samtidig som andelen på høyeste mestringsnivå har økt tilsvarende.

Guttene presterer best i regning og engelsk, og jentene i lesing

Kjønnsforskjellen er størst i regning. Guttene presterer i snitt 4,4 skalapoeng høyere enn jentene på regneprøven. I lesing presterer jentene best, i snitt 1,5 skalapoeng mer enn guttene. I engelsk presterer guttene 0,9 skalapoeng mer enn jentene.

I regning er det primært jentene som presterer svakere enn tidligere. Jentene presterer i snitt ett skalapoeng lavere enn i 2022. Også i lesing er nedgangen de siste to årene størst for jentene. I engelsk har prestasjonene til jenter og gutter økt like mye.

Dobbelt så mange gutter som jenter på høyeste mestringsnivå i regning

Kjønnsforskjellen i elevenes regneprestasjoner har økt de siste to årene. Det skyldes at andelen av jentene som presterer på laveste mestringsnivå har økt med 6 prosentpoeng, mens andelen av guttene på laveste mestringsnivå ikke har økt særlig. I 2024 er det 36 prosent av jentene og 21 prosent av guttene som presterer på laveste mestringsnivå.

Sammenlignet med i fjor er det også litt færre jenter på høyeste mestringsnivå. Det er nå dobbelt så mange gutter som jenter som presterer på høyeste mestringsnivå i regning.

Det er flere gutter enn jenter som presterer på laveste mestringsnivå i lesing. Andelen elever på laveste mestringsnivå har økt både for jenter og gutter de siste to årene, men litt mer for jentene enn guttene. Antall jenter på laveste mestringsnivå har økt med 1 300 sammenlignet med 2022.

I engelsk er det størst kjønnsforskjell i andelen elever på laveste mestringsnivå, mens det er mer jevnt mellom kjønnene i andelen elever på høyeste mestringsnivå. Andelen elever på laveste mestringsnivå i engelsk er 5 prosentpoeng høyere for jentene enn for guttene. Både for jenter og gutter går andelen på laveste mestringsnivå litt ned fra i fjor.

Fortsatt høy deltakelse på de nasjonale prøvene

Høsten 2024 gjennomførte rundt 56 000 elever på 5. trinn nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk. 92 prosent av elevene deltok på prøvene i lesing og regning, og 93 prosent deltok på prøven i engelsk.

Nær 7 prosent ble fritatt fra å gjennomføre leseprøven, og 6 prosent ble fritatt fra prøvene i regning og engelsk. Det er litt flere elever som fritas enn i 2023. Les mer om fritak fra nasjonale prøver. Økningen er størst i lesing, med 0,4 prosentpoeng flere fritatte elever.

I tillegg til de som ble fritatt er det også noen få elever som ikke deltar, for eksempel på grunn av sykdom. I 2024 er det litt over én prosent av elevene som er registrert som «Ikke deltatt», det samme som i 2023.

**Deltakelsen på de nasjonale prøvene var noe lavere enn normalt i 2022 grunnet lærerstreik.*

Flest elever på høyeste mestringsnivå i Oslo

Fordelingen av elever på mestringsnivå viser at det er størst forskjell mellom fylkene i andelen elever på høyeste mestringsnivå. Fylkesforskjellen er størst i lesing og minst i engelsk. Det er særlig Oslo som skiller seg ut ved at mange elever presterer på høyeste mestringsnivå. For eksempel presterer 37 prosent av elevene i Oslo på det høyeste mestringsnivået i lesing. Oslo har også færrest elever på laveste mestringsnivå på alle prøvene.

Om statistikken

Resultatene fra nasjonale prøver blir publisert på en skala der det nasjonale gjennomsnittet er 50 skalapoeng. Elevene blir ut fra antall skalapoeng fordelt på ulike mestringsnivåer. Det er tre mestringsnivåer på 5. trinn.

Fra 2022 startet måling av utvikling over tid på nytt for alle prøvene. Det nasjonale gjennomsnittet er satt til 50, og det er satt nye grenser for de tre mestringsnivåene.

For å kunne måle utvikling over tid, trenger vi en felles skala. For å få til dette, lenker vi prøvene fra ulike år sammen ved hjelp av såkalte ankeroppgaver. Disse ankeroppgavene blir gjentatt hvert år ved at alle elever får noen få ankeroppgaver som en del av prøven. Denne ankermetoden, der resultatene hvert år blir satt på samme skala, gjør det mulig for skoler og skoleeiere å vurdere utvikling i fordeling på mestringsnivåer og endring i gjennomsnitt over tid.